

Z nami meri narod svoje sile

HOČEMO BITI ODLOČILNI.

Februarja meseca bodo volitve obratnih zaupnikov. Naša mlada organizacija se bo v njih v tretje potegovala za zaupanje slovenskega delavstva.

V prvi borbi je osvojila prve postojanke. Pretečeno leto jih je znatno pojačala. Letos bo morala že voditi odločilni boj z nasprotnimi organizacijami in nad vsemi zmagati.

Mi namreč ne moremo biti zadovoljni samo z ugotovitvijo, da napredujemo. Mi hočemo hitro, zelo hitro napredovati, hočemo v zaletu — zmagovati in zrušiti nasprotne smeri.

Malo nam je na tem, da na podlagi nekega številčnega sorazmerja moremo sestiti z ostalimi funkcionarji našega delavstva za tako skupno mizo in tam mlatiti povečini prazno slamo. V takem ozračju mre vsaka dobra zamisel, v slepomišnju in demagogiji izigravajo delegati delegate, prave stanovske koristi pa čakajo na moše drugega kova.

Naše gibanje ni frakcionaško, ni kompromisno, ne more biti zadovoljno s soodločevanjem, mora biti odločilno.

MI HOČEMO ZMAGATI, MI BOMO ZMAGALI.

Volilna borba za delavske zaupnike z naše strani zato ni usmerjena samo na porast zaupnikov, ampak je njen končni cilj ta, osvojiti za pokret nad vsemi nasprotniki zelo otipljivo večino. Mi hočemo zmagati, hočemo, da gre

slovensko delavstvo za našo slovensko delavsko organizacijo. Mi končno zmagali bomo, ker naše borbe niso, kakor borbe ostalih borb.

BREZ ZVEZE Z NARODOM.

Po krivdi narodu odtujenih delavskih organizacij so bile istovrstne volitve doslej bolj ali manj vsako leto le interna zadeva med seboj razdrtih delavskih frakcij. Delavstvo v teh frakcijah je šlo, če že ne proti, pa vsaj mimo naroda. Narod je šel zato mimo teh — vsakoletnih borb za reprezentante svojega temeljnega stanu, skoro brez zanimanja. Usodno napačno pot je hodilo delavstvo, usodno napačno pot bi hodil cel narod, če bi na tej poti vztrajal.

MI SMO ZVEZO UPOSTAVILI — NAROD JE ZMAGAL.

Naš pokret je prelomil med delavstvom s staro tradicijo. Ko so mu drugi pokreti obračali hrbet in mu kazali past, smo se mi vpregli v voz narodne skupnosti in vse sile posvetili njeni rasti in brezdvomni zmagi nad njenimi kulturnimi iztirjenci in političnimi pijavkami. V narodu je zavest skupnosti rastle in presenetljivo odločilno zmaga. Mirno lahko trdimo, da je tudi delavstvo k tej zmagi častno doprineslo svoj delež. S trdim korakom je šlo preko razdiračev ter izkazalo zaupanje prvim narodnim voditeljem, razdiračem pa priložilo gorko klofuto.

Zmagal je narod. Deset in desetiso-

če posameznikov je to nepobitno dokazalo. Toda narod ni milijonska množica nepovezanih poedincev, tako bi ga mogel gledati le zgrešeni in zavrženi liberalizem. Narod je na duhovni, jezikovni in zgodovinski skupnosti zgrajeno sožitje stanov. Ti so in morajo biti temeljni nosilci njegove organizirane skupnosti.

NAROD IN STAN STA ENA SKUPNOST.

Stremljenje narodnih mas po občestvenem življenju in njihove zmage dobe šele takrat trajno veljavo, kadar slone na organiziranih stanovih. Le takrat je dano tudi poročstvo, da bodo preko zmage, preko trenutnih razpoloženj smotreno izkoriščene za narodno občestvo. Jasneje povedano: trdimo, da narod v smislu novodobnih nazorov v družbi ni organiziran dosledno svojemu duhovnemu nastrojenju tudi po stanovih, dokler tudi v teh ne zmaga, je njegova zmaga nepopolna. Trdimo zato, da so zadeve stanov obenem zadeve skupne narodne zadeve.

Z delavskega gledišča poudarjamo, da močna delavska stanovska organizacija ni nič manj v interesu zdravega razvoja vsega naroda kakor stanu samega. Stan in narod sta ena skupnost.

NAŠ DELAVSKI STAN MORA POSTATI RESNIČNO SLOVENSKI.

Kakor delavski stan ob narodnih gibanjih ne sme in ni stal ob strani, tako narodna celota ob našem delavskostanovskem gibanju ob strani stati ne

sme. Treba je, morala bi celota že radi svojih interesov podpreti našo borbo za našo končno zmago nad protinarodnimi pokreti. Ves narodno občestveni aparat bi moral biti vprežen v tako borbo za našo zmago.

Danes je tako važno, da si narod stanove brezpogojno osvoji za skupne cilje, da more postati vsako oklevanje v tem pravcu usodno za celoto. Pribijemo, da je treba vse storiti, da delavski stan postane resnično slovenski.

S STANOM JE NAROD TEPEN.

Borba za obratne zaupnike torej ni samo naša borba in naša naloga. Bojimo se, da bi tega vsi zadosti ne razumeli zato, ker ni več čas, da bi odlašali in se zanašali na zmage v megleni bodočnosti. Treba je s hitrim tempom časa brezpogojno hitro delati. Če bi bil bistveni člen narodne skupnosti v odločilnem boju, pa v odločilnem trenutku premagan, bo z njim tepen narod sam.

V tej februarjski volilni borbi za delavske zaupnike ne gre za nič manj, kakor za zmago naroda v eni njegovih temeljnih edinici proti združenim nasprotnikom.

ZATO VSI NA DELO ZA NAŠO ZMAGO.

Vsak zaveden slovenski delavec bo zato ob teh volitvah volil zaupniškega kandidata z narodno celoto združene delavske organizacije ZZZ. Vsak delavec bo agitator za naše kandidatne liste. Vsi organizacijski skupinski odbori morajo podvojiti in potrojiti svojo delavnost. Celoten delavski stan je dolžan slovenski skupnosti, da voli le naše zaupnike. Vsi naši prijatelji iz modrega občestva naj našo borbo podpro. Vedeti morajo, da ima organizacija vsled naglega razvoja in rasti čez glavo polno še drugega dela in nam bo zato njihova pomoč izredno koristna.

Vsi moramo v borbo z geslom: Slovensko delavstvo za slovensko celoto, slovenska celota za slovenski stan. Narod mora podpreti za svojo stanovsko borbo ZZZ. Mora jo podpreti v predstojećem boju. Z nami meri svoje sile narod na najbolj važni točki.

STALIŠČE STROKOVNIH POKRETOV NAPRAM PORAVNAVANJU IN RAZSODNIŠTVU.

Zato so se po vsem svetu v vedno večji meri začeli pojavljati stalni krajevni, pokrajinski in vsedržavni organi, ki se od javne oblasti bistveno razlikujejo in sicer predvsem glede svojega predstavnštva, kakor tudi glede svojih odnošajev do javne oblasti. Take stalne poravnalne komisije in industrijska razsodišča so nastali šele po svetovni vojni. Na hud odpor so naleteli zakonski osnutki za uvedbo obveznega poravnavanja in razsodništva zlasti v Franciji, kjer so vodile rdeče strokovne organizacije oster boj zato, da ti postopki ne bi odvzeli rdečemu delavskemu gibanju svoj razredni značaj in onemogočili poglobitev razrednega sovrastva. Edino krščanske strokovne organizacije so se izjavile leta 1924 za obvezno poravnavanje in zavračale stremljenje marksistov za poravnavanje družbenih sporov po diktatu in pritisku njihovih sindikatov. Zaradi tega sta tozadevni zakonski uredbi v Franciji stopile v veljavo šele v decembru 1936 in v januarju 1937. Če sporedno ugotavljamo, da datira Uredba o minimalnih plačah, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodni-

(Nadaljevanje na 2. str. spodaj.)

Albin Breznik:

Poravnavanje in razsodništvo mesto razrednega boja

DRUŽBENI SPORI.

Spori, ki nastanejo med delodajalci in delojemalci, imajo najrazličnejše vzroke in se pokažejo v najrazličnejših oblikah; vendar so večinoma kolektivnega, to se pravi skupnega značaja, ker je pri enem sporu zainteresirano skoraj vedno večje število delavcev in včasih tudi več podjetnikov. Pripetijo se slučaji, da pri enem samem sporu niso zainteresirani le delodajalci ene stroke in dežele, temveč vsi delodajalci ene pokrajine ali države in temu primerno tudi vse delavstvo.

Svojstveno je sporom stremljenje, da se razvijajo kot merjenje moči med dvema nasprotnikoma, kar ima za posledico mnogo nevšečnosti. Zaradi tega je potrebno, da se ti spori prenesejo na poprišče pravičnosti in prava ter da jih rešujejo nalašč zato postavljene ustanove.

NEIZBEŽNOST SPOROV.

Spori so neizbežni, kajti eni razpolagajo s sredstvi proizvodnje, ali imajo dolžnost, da z njimi upravljajo in da pazijo na njih uporabo, — drugi pa jih pri zaposlitvi uporabljajo. Stališča in interesi se razhajajo, kar lahko privede do nasprotij. Eni se brigajo za rentabilnost gotovega stanja in pogojev proizvodnje. Drugi medtem se zanimajo za to, da si zavarujejo primerne pogoje za svoj življenski obstoj.

Vsekakor bi bilo brezplodno početje, če bi kdo poskusil družbene spore potlačiti. Taki poskusi so že bili na dnevnem redu pri vseh narodih in v vseh državah, toda povsod brezuspešno. Zato je potrebno, da se v svrhu ohranitve oziroma vpostavitve socialnega miru najde postopke, ki omogočajo mirno rešitev teh sporov.

RAZLOGI SPOROV.

Razlogi, vsled katerih nastanejo družbeni spori, so najrazličnejše narave: tolmačenje besedila postave ali določb kolektivne pogodbe, obratnega reda, individualne delovne pogodbe, plačilna lestvica, dopusti itd. Vsi taki razlogi niso v svojih osnovah ene in iste narave. Zaradi tega moremo spore deliti po tem, če spadajo v pravni ali gospodarski red. Ta delitev je čisto nemogoča in ako se jo vseeno izvrši, je večinoma svojevoljna in sporna, kajti pravna in gospodarska plat družbenega spora sta skoraj vedno neločljivi. Poleg tega je taka delitev tudi pogosto enostranska, ker prezira značaj občestvenosti, ki izvira iz tesne solidarnosti, katera združuje delavske množice, kar je istovetno s kolektivnim značajem sporov. Iz takega nerazumevanja dejstev potečejo možnosti stavk in izprtij, torej dejanja moči in čisto tudi surove sile.

MOŽNOST REŠITVE SPOROV.

Naj si bodo spori pravnega ali gospodarskega značaja, preidejo tudi v slučaju posameznosti radi v stanje kolektivnosti, kolektivni spori pa ne spadajo več v kompetenco občepopravnega zakonika. Edini činitelj, ki jih lahko omeji ali izravna, so zato sposobni zastopniki strank, ki so po sporu prizadeti, ali v slučaju, da tudi ti spora ne morejo spraviti iz sveta, od obeh strank izvoljen sodnik. Iz teh zaključkov izvirata dva v svojem bistvu različna načina rešitve: Poravnanje in razsodništvo.

RAZLIKA MED PORAVNAVANJEM IN RAZSODNIŠTVOM.

Poravnanje je poskus rešitve spora, ki naj privede v splošnem do kolektiv-

nega dogovora. Razsodništvo medtem je rešitev spora s pravdorekom. Sodnik je od obeh strank izvoljen, ali določen po od njih predloženih listah. Sodnik ne sme pravno razmerje samo ugotoviti in izreči, marveč v mnogih primerih mora to pravno razmerje šele ustvarjati v vseh svojih posameznostih, ker njegova naloga obstoja v tem, da dokonča kolektivni spor, ki prehaja interese posameznikov in včasih tudi interese enega samega podjetja. Kakor če v primeru zlonamerne prestopka napram poedincu sodišče po občepopravnem zakoniku prisoja odškodnino, tako določa razsodišče zadovoljitev upravičenih kolektivnih zahtev. V slučaju, da je spor gospodarskega značaja, mora razsodišče določiti tudi nove delovne pogoje in plačilno lestvico.

V primeru individualnega spora gre za varstvo in zaščito individualnih pravic, medtem ko gre v primeru kolektivnega spora za izravnavanje kolektivnih nasprotujočih si interesov. Položaj in moč sodnika torej ne more biti v obeh primerih enaka.

POSTOPEK PRI PORAVNAVANJU IN RAZSODNIŠTVU.

Ti postopki so lahko prostovoljnega in prisilnega značaja, se torej lahko odigravajo pred nalašč zato postavljenimi organi, ali pred posredovalci, katere postavljajo sprte stranke po svobodnem prevdanku. Prve prostovoljne ustanove za poravnavanje so nastale leta 1900 v Angliji in Franciji; te so imele naziv: tovarniški sveti in se strokovne organizacije z njim niso mogle sprijazniti, ker so onemogočile solidarnost delavstva in strokovnih organizacij ter postale večinoma le orodje v rokah podjetnika.

Košnik Joža,
strokovni tajnik:

Plače slovenskih vinarjev

Gotova in neizpodbitna resnica je, da je izmed delovnih stanov v naši banovini na najslabšem stališču vinarjski delovni stan, predvsem na Štajerskem. Tu se gre za obstoj nad 10 tisoč vinarjskih družin, ki živijo danes težko življenje v borbi za vsakdanji kruh. Ako kdo trdi, da ni res, potem moramo ugotoviti, da ta človek ni normalen. In vendar se to trdi, predvsem tisti to trdijo, ki so vsled zanikarnosti zanemarili svoje vinograde ter tako zabredli v slab položaj. Z mirnim srcem pa lahko rečemo, da ima izmed sto vinarjev, močje dva ali trije tako eksistenco, ki je primerna njih stanu. Vzroke bede vinarjskih družin je predvsem iskati v tem, da za svoje težko delo ne dobe primerne plače v denarju, ponekod skoraj nobene, zato ne, ker so na račun naravnih prejemkov denarne mezde tako nizke, da to sploh ne moremo imenovati mezde za storjeno delo.

ŽIVLJENJE VINIČARSKIH DRUŽIN

Gospodarstvo vinarjske družine pa je predvsem odvisno od denarne mezde. Naravni prejemki določeni v uredbi vinarjskega reda so tako malenkostni, da se s tem vinarjska družina ne more preživljati tako kot bi to bilo potrebno. Na 1 oral vinograda je določena 1/4 orala za deputatno zemljo vinarju, kjer naj si vinar pridela potrebni živež. Ta zemlja je po večini slaba, v senci sadnega drevja, premalo gnojena, pridelek odvisen od raznih vremenskih neprilic, ter v mnogih slučajih premalo obdelana vsled tega, ker vinar ne dobi časa, da bi zemljo v pravem času obdelal. Zato je pridelek po večini slab, ter zadostuje za preživljanje vinarjske družine komaj za 1 do 3 mesece v letu. Vse ostale mesece pa je vinarjska družina odvisna le od njegove denarne plače. Zato je nujno potrebno, da se mezde vinarjev dvignejo.

POTREBNA UREDITEV ŽIVLJENJSKIH POGOJEV

Strokovna organizacija vinarjev je v tem oziru zainteresirala oblasti in javnost, ter se bo tudi v bodoče borila z vso svojo močjo in energijo, tako dolgo, dokler ne bo priborila vinarjem takih mezd, ki odgovarjajo njih eksistenci. Dolžnost merodajnih faktorjev pa je, da nas v tej borbi podprejo z vso svojo močjo in avtoriteto. V svojih zahtevah nismo nikdar prekoračili mej, ter zahtevali nekaj nemogočega in tudi v bodoče ne bomo. Ozirali smo se vedno tudi na stanje slovenskega vinogradništva. Tukaj mora biti povezanost, duh občestvenosti med obema stanovoma. Vinogradnik se mora zavedati, da je vinarjska delovna moč odvisna od njegove prehrane in drugih potreb. Vinar pa mora vedeti, da leži njegova eksistenca v delu vinograda, ki ga naj opravlja vestno, kakor tudi moramo podpirati upravičena stremeljenja in zahteve vinogradnikov, da se sloves naših vin zaščiti pred konkurenco južnih vin, ter se dvigne gospodarski nivo slovenskega vinogradništva.

Ako mi razpravljamo o zahtevi povišanja mezd vinarjev, moramo imeti pred očmi jasno sliko dejanskega položaja tega delavstva. V to ima brez dvoma največ vploda strokovna organizacija vinarjev, ki že 18 let dela na tem polju, ter proučuje celotni položaj. Preobširno bi bilo zaenkrat celo snov obdelati in zajeti. Zato se omejim danes samo na statistične podatke. Naj govore številke, o življenju vinarjev, njih zaslužku, ter o dohodkih in izdatkih vinogradov. Zato se moramo ozreti nekoliko nazaj v preteklo dobo.

VINIČARJI NEKDAJ

Pred svetovno vojno je imel slovenski vinar poleg raznih naravnih prejemkov kot jih ima danes in še v večji meri, denarno plačo n. pr. v l. 1913. z hrano

dnevno 40—70 vinarjev, brez hrane 60—1 krono na dan. Stari vinarji navajajo, da se je dalo živeti za 90% boljše kot danes. Cene vinu so bile takrat (nesortirana) od 30—60 vinarjev. Po svetovni vojni pa se je položaj vinarjev zelo poslabšal. Vinarjske mezde so se gibale n. pr. l. 1921 v kronah z hrano od 40 vin. do 4 krono, brez hrane pa 2—12 kron. Vino se je pradalalo od 22—35 kron, to je za 7333% višje kot l. 1913 dočim so vinarjske mezde sledile komaj za 600%. S tem se je začel križev pot za slovenskega vinarja. Cene vinu so rastle vse do leta 1928 vedno višje, a vinarjske mezde so sledile zelo počasi v prej navedenih odstotkih. Vinarjski stan je vsled nizkih plač docela obubožal, ker je bila takrat zelo občutna druginja. Kljub temu, da so bile cene vinu n. pr. v l. 1927-8 od 9—15 din za liter so vinarjske mezde bile od 3—8 din s par redkimi izjemami, ki so plačali svoje vinarje po 10—12 din dnevno. Nato so sledila leta krize, katero je najbolj občutil in jo še danes čuti predvsem vinar s tem da so se mu še te mezde začele zniževati ali pritrgovati. Tako so n. pr. v l. 1933 bile vinarjske mezde v Ljutomer-sko Radgonskem okraju od 5—8 din, Slovenske gorice le v redkih primerih 5 din ostalo pa se dela vse v takozvani »štant«, ki je v največ primerih izplačan v kakih manjvrednih naravnih okolicah Maribora 1—4 din. Tukaj so vinogradniki znižali predvsem zato, češ vinar ima vse mleko od gospodarjevih krav, katero lahko ugodno proda v mestu in si s tem nadomesti denarno plačo za storjeno delo v vinogradu. Ugotoviti pa moramo, da ima od tega največji dobiček vinogradnik, ki na ta način najceneje pridela potreben gnoj za vinograd. Kje je pa vse trpljenje vinarja, ko mora izven delovnega časa skrbeti za oskrbo te živine in spraviti mleko v denar? Plače v okolici Fram in Sl. Bistrice so bile od 4—7 din, v Halozah od 2.50—5 din le redko 7 din dnevno. V okolici Celja so udomačene mesečne plače od 200—800 din za en zakonski par, pri kmetih pa 12—15 din dnevno. Take plače so ostale v večini še danes, čeravno so se cene vin zadnji čas zboljšale. Naravni prejemki so skoraj povsod enaki in pičlo odmerjeni. Na račun nagrad po 100 din od orala vinograda po uredbi vin. reda § 6 so se pri večjih vinogradih odvzele razne naravnosti, kakor drva, tropine itd. oziroma se nagrada za te naravnosti zaračunava, ali so se pa znižale denarne plače. Ni čuda, da vinarjski stan postaja od dne

do dne bolj degeneriran, telesno in duševno uničen, razcapan in top. Mi dobro vemo, da je vsled krize močno prizadeto predvsem kmečko vinogradništvo toda ne povsod enako, dočim je vinarjski stan popolnoma strt na tleh ter uničen. Mnogo krize je vzrok slabega gospodarstva naših kmetijskih vinogradnikov, ki svoje vinograde zanemarjajo, ter jih dajo površno obdelovati, da se stroški za obdelovanje znižajo. Na obnovo vinogradov sploh ne mislijo, niti niso mislili takrat ko je bila dana možnost za to. Tudi takozvani gosposki vinogradniki so marsikje doživeli polom z raznimi špekulacijami in postranskimi »kšefti« ter potratnostjo. Ali naj vinar vse te posledice nosi?

VINIČARJI V KRIZI

Sicer se pa kriza tudi umetno povečuje. Vzemimo za primer statistiko iz l. 1935. o stroških in dohodkih vinogradov. Primer. Deset vinogradnikov iz različnih delov Sl. gorice so imeli skupaj 24 oralov vinograda. Tukaj se je porabilo za opravljeno delo 2229 delovnih moči, ki so zaslužili 14.775 din, to je povprečno 6.50 din na osebo na dan. Razni drugi stroški za material, davki, popravila vinarjev, sploh vse so znašali skupaj 28.406 din. Na tej površini se je pridelalo 404 hl vina. Prodalo se je vina 398 hl za skupno vsoto 159.200 din. Neprodanega vina je ostalo 6 hl ter ni tukaj vračunan jabolčnik, ki se je pridelal, niti ne izkupiček prodanih jabolk, dočim je delo že vračunano pri stroških. Prebitek naša 116.021 din. Vemo dobro, da niso vse letine enako dobre, da nam je peronospora že prihodnje leto napravila v vinogradih ogromno škodo, in ako bi v ta namen odračunali polovico izkupička, še ostane lep čisti dobiček in možnost, da se mezde vinarjev dvignejo. Vinogradniki računajo s tem, da ima vinar deputatno zemljo, ter računajo vrednost pridelka, kar je popolnoma zgrešeno. Vrednost pridelka bi lahko računali le tedaj, ako bi ta pridelek dejansko sami vinarju pridelali. Pridela oziroma obdela pa si vinar sam določeno deputatno zemljo v zgodnjih jutranjih in večernih urah. Zato se tukaj lahko računa le vrednost zemlje in ne pridelka. Ravno isto je pridelek košenila po sadovnjakih pri vinogradih, ker tukaj dobi vinar le travo, katero brezplačno kosi in spravlja na svojem hrbtu na hrib za rezo živine, dočim ima pridelek od sadovnjakov vinogradnik sam. Isto je v vinogradu, in vendar na račun teh naravnih vinogradniki znižujejo brez usmiljenja

mezde vinarjev. Tudi kar se tiče prostega stanovanja je isto. Koliko dela opravi vinar na ta račun brezplačno in so naše že nad 100 let stare koče že večkrat s tem delom plačane.

RAZGLED PO SEDANJOSTI

Zanimive so nadalje ugotovitve o stanju vinarjskih družin iz l. 1938. Primer: 25 vinarjskih družin iz raznih krajev je obdelovalo skupaj 63 oralov vinogradov, ter imele na razpolago 77 delovnih moči, ki so morale oskrbeti za prehrano in oskrbo nadaljnjih 60 delanezmožnih oseb starcev in otrok. Teh 77 delovnih moči je imelo 10.374 dnin, to je na osebo povprečno 135 delovnih dni na leto. Zaslužili so 55.242 din, ali povprečno 5.30 din na dan in osebo, v 135 dneh skupaj 717 din. To je denarni zaslužek enega delavca v celem letu. Vrednost pridelka na deputatni zemlji in razne naravnosti (tukaj je všteto tudi prodano mleko Mariborskih vinarjev) znaša skupaj po lastni ceni 40.404 din ali na delovno osebo letno v vrednosti 525 din + 717 din = 1242 din. S tem vinar ne more izhajati niti da skrbi sam za sebe, kaj še za onemogle starce in neboljane otroke.

ZA ZVIŠANJE VINIČARSKIH PLAČ

Tukaj so navedeni le glavni obrisi naše krize in bede, iz katerih je razvidno tudi to, da se na račun naravnih prejemkov, za katere dela vinar v brezplačnih nadurah in ob času nezaposlenosti v vinogradu vinarjske mezde tako sramotno nizke, da je škandal nadalje o njih razpravljati. Iz navedenih podatkov, ki so popolnoma resnični ter sem jih podal le v glavnih obrisih je razvidno, da je dana možnost, da se denarne mezde vinarjev dvignejo, ne da bi se tukaj kaj okrnile naravne plače, navedene v uredbi vinarjskega reda § 6, kakor to vinogradniki hočejo. Za dosego eksistenčnih plač bomo delali naprej do uresničenja. Moramo in hočemo pa tudi to, da bo slovensko vinogradništvo dobilo razmah, ker to je za obe strani ki važno. Vinograd je naš obrat, naša tovarna.

Vinarji!

Obveščamo vse člane Posmrtninskega sklada Strokovne zveze vinarjev, da je v dnevih pred Novim letom umrla članica Vrhovšek Ana mati Vrhovšek Gregorja od skupine vinarjev v Framu, v starosti 79 let. Svojem se izplača posmrtninska podpora Din 1.000. Radi tega smo razpisali in že razposlali položnice za vplačilo za 91+92 slučaj, to je za en red in en izreden slučaj. Opozarjamo in naprošamo, da naj vsak čimprej vplača prispevek.

Drago Višnar:

Brezposelne podpore

izrablji ugodnosti, ki so jim dane.

Zato navajamo v naslednjem najvažnejša določila, ki se tičejo brezposelskih podpor v slučaju brezposelnosti.

Odtegljaji in višina podpore je razvidna iz naslednje razpredelnice:

Mezdni razredi:	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Zavarovana mesečna mezda:	420.-	500.-	600.-	720.-	850.-	1000.-	1200.-
Mesečni prispevki za Borzo dela:	4.2	5.-	6.-	7.2	8.5	10.-	12.-
Tedenska podpora za samca ali moža z ženo:	60.-	60.-	60.-	90.-	90.-	90.-	120.-
Za družino in otroke brez ozira na število:	70.-	70.-	70.-	110.-	110.-	110.-	150.-

Delavci z družinami so praktično vedno zavarovani višje od VIII. meznega razreda, tako, da dobivajo, četudi prejemaajo plačo pod 600.- din mesečno, kljub temu podporo najmanj din 110.-.

Trajanje podpor.

Trajanje podpore je odvisno od dobe zaposlitve v zadnjih 24 mesecih pred brezposelnostjo. Trajanje podpor je razvidno iz sledeče tabele:

Čas zaposlitve v zadnjih 24 mesecih:	Trajanje podpore:
8 mesecev	4 tedne
16 mesecev	8 tednov
24 mesecev	12 tednov

Nepretrgana zaposlitev.

Po novi Uredbi so določeni še posebni dodatki za neprekinjeno članstvo.

V slučaju nepretrgane zaposlitve 12 mesecev v razdobju zadnjih 24 mesecev znaša dodatek 6 tednov podpore. V slučaju nepretrgane 24 mesečne zaposlitve pred brezposelnostjo, znaša dodatek na redno podporo 14 tednov. Najvišja podpora traja torej 26 tednov.

Sezonski delavci.

Delavci, zaposleni v sezonskih podjetjih, t. j. v tistih podjetjih (n. pr. stavbna), v

katerih se brezposelnost vsako leto redno ponavlja ter se lahko že v naprej predvideva, imajo v času od januarja do aprila, podporo samo v slučaju:

a) ako so bili v celi dveletni periodi vsaj 8 mesecev zaposleni in

b) ako so bili zaposleni v zadnjem letu, preden so prosili za podporo, manj kakor 4 mesece.

Ako so izpolnjeni gornji pogoji, ima sezonski delavec pravico do 4 tedne podpore.

Ako pod a) in b) navedeni pogoji niso izpolnjeni, more dobiti delavec podporo samo tekom redne zaposlitve.

Podaljšanje podpore.

Te podpore se bodo uvedle šele tedaj, ko bodo Borze dela nabrale 50 milijonov din prihrankov. Dajale se bodo te podpore delavcem, ki so bili v obračunski dobi 12 mesecev pred prijavo vsaj 5 mesecev brez posla in nimajo pravice do redne podpore.

Izredne podpore.

Po novi Uredbi smejo znašati izredne podpore do tri tedne v enem koledarskem letu za posameznega delavca. Za izredne podpore se sme uporabiti samo 12% proračunskih kreditov, eno petino od teh 12% se sme dati osebam, ki še nimajo nobene članstva pri delavskem zavarovanju.

Izčrpanje podpor.

Ako še ni dovoljena podpora izčrpana, se dobi po 8 mesecih, ko dobi delavec pravico do nove podpore, še ostanek neizčrpane podpore, ako po izplačilu zadnje podpore še ni poteklo več kot 12 mesecev.

Prijava brezposelnosti.

Delavci brezposelnost mnogokrat prijavijo prepozno, tako, da ne morejo več izrabiti pripadajoče podpore. Prijava naj se izvrši najkasneje tekom 6 dni po izgubi dela, sicer polna podpora pade s 26 tednov na 14 tednov.

Kje naj se brezposelni delavec prijavi?

Ko delavec postane brezposel, naj gre takoj na svojo občino oz. na občino, kjer dela in stanuje ter naj odda delavsko knjižico. Občina potem knjižico pošlje na Borzo dela v Ljubljano.

Nova Uredba je od prejšnje mnogo boljše. Podpore so znatno zvišane predvsem pa podaljšane tako, da trajajo še enkrat dalj kot po stari Uredbi. To je vse, kakor zelo velika pridobitev. Popraviti pa bo treba Uredbo v toliko, da bo brezposelnim sezonskim delavcem tudi v mrtvi sezoni dala iste pravice kot v redni delovni dobi. Sezonski delavci so prav v mrtvi sezoni podpore najbolj potrebni. Saj zaslužek sezone komaj za sproti zadostuje, prihrankov za brezposelnost pa tudi pri najboljši volji pri takih plačah, kot so danes, delavec ne more spraviti skupaj.

ZZD je v tem pogledu že podvzela potrebne korake, da se ta Uredba, kar se tiče sezonskih delavcev, popravi, zato je dolžnost delavca, da jo pri tem podpira!

Zacadi pomanjkanja prastara objavimo zaostale dopise v prihodnji številki Uredništva.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

štvu v Jugoslaviji od febr. 1937, se moramo začudeno vprašati, v čem neki obstaja ta toliko hvalisana moderna socialna zakonodaja ljudske fronte v Franciji, če je prišlo francosko delavstvo do obveznega poravnavanja in razsodništva kljub vsem socialnim marksističnim frazam rdečih sindikatov skoraj istočasno kakor v Jugoslaviji, kjer omenjena Uredba gotovo ni nastala na pritisk »revolucionarnega proletariata«, temveč se je ta, iz peščice rdečih birokratov in uradnikov sestavljen duševni proletarijat, z vsemi štirimi upiral Uredbi in jo skušal omalovaževati in v očeh delavstva čim bolj prikazati kot fašistično orodje. Zato moramo ugotoviti, da sta se marksizem in interesi delavstva tudi v tem vprašanju razšla v popolnoma nasprotni smeri.

Naša borba - naša rast

Iz centrale

KOLENDARČKE, katere ne morete razpečati, vrnite do 25. t. m., da moremo postreči še drugim reflektantom; krajevne edinice opozarjamo, da je dala uprava vezati vse lanske številke »Slov. delavca«. Cena 45 din. Priporočamo edinicam za arhiv.

Vevški papirničarji

Pri Devici Mariji v Polju se je vršil v nedeljo ob 9. dopoldne v Društvenem domu ustanovni občni zbor organizacije papirničarjev ZZZD v Vevčah, kjer je pred nekoliko meseci še JSZ imela svojo trdnjavo. Kot zastopnik centrale ZZZD se je ustanovnega občnega zbora udeležil tov. Breznik A., ki je v svojem govoru pozdravil priključitev vevških papirničarjev v ZZZD in z ozirom na svoje izkušnje delavcem dokazal pravilno zakulisno razmerje »krščanskega« socializma do komunizma. O teh zakulisnih vezeh je povedal tudi konkretne stvari, ki pokažejo JSZ v pravi luči in je to naši javnosti doslej bilo neznano. Izjavil je, da noben pošten slovenski katoliški delavec, na podlagi takih informacij ne more in ne sme več ostati v vrstah JSZ, katere smatrajo komunisti za svojo najuspešnejšo masovno vez, da preko nje zanesejo razredno sovraštvo in razredni boj v sam katoliški tabor in s tem razdirajo slovensko narodno skupnost.

Papirničarji, ki so bili na občnem zboru zbrani v zelo lepem številu, so prejeli poziv zastopnika centrale, naj se zberejo vsi papirničarji do zadnjega v vrstah ZZZD, z burnim aplavzom. Nato je spregovoril g. kaplan Lamovšek, katerega izvajanja so bila sprejeta z velikim zadovoljstvom in so ga papirničarji izvolili za svojega duhovnega vodjo. Izglasovan je bil tudi predlog, da pošlje občni zbor g. ministru dr. Kreku in delavskemu narodnemu poslancu tov. Smersu Rudolfu, pozdravne brzojavke, s prošnjo, da se kot prvobornik za interese slovenskega delavstva še nadalje zavzame za zboljšanje položaja delavstva in ohraniti pokretu ZZZD svojo naklonjenost.

Vevški papirničarji so si nato izvolili svoj krajevni odbor in izglasovali tudi kandidatno listo za predstoječe volitve obratnih zaupnikov. Polni optimizma so izjavili, da ne bodo mirovali dokler vse papirniško delavstvo ne bo v vrstah ZZZD.

Tekstilci v Jaršah

Krajevna organizacija ZZZD v Jaršah, v kateri so vključeni delavci in delavke iz tovarne »Induplat«, so imeli v nedeljo popoldne svoj članski sestanek, na katerem so sklenili, da postavijo za volitve obratnih zaupnikov svojo kandidatno listo. O važnosti zaupniškega zbora za zaščito gospodarskih in kulturnih interesov delavstva je poročal kot zastopnik centrale tov. Breznik Albin. Tudi v tej tovarni je imela JSZ svojo trdnjavo, ki je pa sedaj v popolnem razsulu in ima ZZZD že preko 60 članov. Le neka predelavka še skuša z raznimi demagoškimi triki mlajše delavke zadržati od ZZZD in jim grozi, da bodo odpuščene ali jim bo znižana plača, ako se včlanijo v ZZZD. Dostavlja pa, da jim bodo plače z vstopom v JSZ avtomatično zvišane. Zastopnik centrale je te podle trike, katerih se poslužujejo le boljšeвики, pokazal v pravi luči in jih razkrinkal pred delavci ter jih pozval, naj gredo pogumno na delo za ZZZD.

Lesni delavci

V Mislinju, kjer je lesno delavstvo kompaktno organizirano v ZZZD, se je vršil v nedeljo zjutraj občni zbor krajevne organizacije ZZZD, katerega se je udeležil tudi g. ravnatelj podjetja dr. Artur Perger iz Mislinja. Na občnem zboru je delavstvo razpravljalo o svojih težnjah za uveljavljanje nove kolektivne pogodbe in je tozadevne smernice podal v svojem govoru zastopnik centrale ZZZD, strokovni tajnik tov. Luzar Franc. Nato je bil izvoljen nov odbor in sestavljena kandidatna lista za volitve obratnih zaupnikov. Občni zbor je pozdravil in čestlivo novoizvoljenemu odboru g. ravnatelj Vestenik. Sklenjeno je bilo, da se pooblasti centralo ZZZD naj izdela osnutek kolektivne pogodbe ter jo dostavi podjetju.

Pletilci

Na Polzeli se je vršil v nedeljo popoldne občni zbor podružnice ZZZD, na katerem je delavstvu pletilne tovarne poročal tudi tov. Luzar kot zastopnik centrale. Občni zbor je vzbudil vtis, da se je podružnica pletilcev v zadnjem času zelo razgibala in strnila vse delavke in delavce v svojih vrstah. Občni zbor so pozdravili tudi tam-

kajšnji g. župnik, g. župan in g. Kaučič iz Velenja. Tudi v Polzeli je bil soglasno izvoljen nov odbor in sestavljena kandidatna lista za volitve obratnih zaupnikov.

„Šešir“ v Škofji Loki

V Škofji Loki se je vršil v nedeljo dopoldne ustanovni občni zbor organizacije delavcev ZZZD, ki so zaposleni v tovarni »Šešir«. Škofjeloški JSZ-arji so pognali krik in vik in skušali delavstvo z vsemi mogočimi in nemogočimi sredstvi zadržati od vstopa v ZZZD. Njihove nakane jim niso uspeli in se je v lepem razpoloženju vršil ustanovni občni zbor, na katerem je razkrinkal protinacionalno politične intrige JSZ-arskih generalov tajnik centrale ZZZD tov. Grebenšek Venčeslav. Podružnica ima že 40 članov in je enoglasno izvolila svoj podružnični odbor. Oblast je zastopal g. dr. Zore, navzoča pa sta bila tudi škofjeloški g. župnik Podbevšek in banovinski svetnik g. Planina, ki sta v svojih govorih novoustanovljeni postojanki slovenskega katoliškega delavstva želela mnogo uspeha.

„Titan“ v Kamniku

V Kamniku se je vršil sestanek delavstva, članov ZZZD, ki so zaposleni v tovarni »Titan«. Udeležba je bila lepa in so navzoči z velikim zanimanjem sledili izvajanjem zastopnika centrale tov. Langusa, ki je v jedrnatih besedah delavcem dokazal, da mora JSZ propasti in potrebuje slovensko delavstvo le eno strok. organizacijo, ki pa mora biti v sklopu z narodom.

Stavbinci v Petanjcih

Gradbeno podjetje Slograd iz Ljubljane je prevzelo v graditve velik nov most čez reko Muro, ki bo vezal Prekmurje s Slovenskimi goricami. Gradnja mostu se ima dovršiti do leta 1941 in bo stala okroglo 13 milijonov dinarjev. Tam je sedaj zaposleno že večje število delavstva, ki je organizirano v ZZZD. So pa gotove nerednosti in jih bo treba urediti. Zlasti delovni čas, nadurne mezde in 50% doplačilo za nedeljsko delo, se ne izvaja po določbah kolektivne pogodbe. Delavci predvsem želijo, da se v nedeljo ne dela. Dne 13. t. m. je bil tozadevni sestanek delavstva. Po sestanku je tov. Rozman Peter tajnik ZZZD v Mariboru izvršil pri vodstvu gradnje osebno intervencijo. Poslevoedeči inženjer je dal vsa zagotovila, da se hoče ozirati na težnje delavstva in izvajati vse njegove pravice po zakonu in po pogodbi. Obljubil je povišati mezdo delavcem pri kopanju jarkov, pri zabijanju železa in drugih težkih poslov. Boleznine se bodo v bodoče vsakemu plačale. Podpisal je tudi zapisnik o skrajšanem volivnem postopku za volitve delavskih obratnih zaupnikov, ki se bodo vršile.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Po dolgem smo zadnje nedelje 15. t. m. imeli članski sestanek. Rdečkarji so se že veselili, da nas sploh ni več. Toda obilna udeležba je pokazala, da živi med našim delavstvom močno gibanje za pokret ZZZD. Na sestanku je govoril tov. Rozman Peter, tajnik ZZZD iz Maribora. Prikazal je veliko važnost strokovne organizacije za delavstvo ter podal vsa praktična navodila za bližajoče se volitve delavskih obratnih zaupnikov. K besedi se je oglasil tudi naš šolski upravitelj g. Petrun, ki je dal nekaj praktičnih nasvetov, predvsem za izvedbo organizacije v vsak obrat. Delavci so bili zadovoljni in so se razšli s trdnim sklepom izvršiti svoje naloge vsepovsod za pokret ZZZD.

Nova postojanka ZZZD v Topolščici

Dne 18. decembra 1938, se je pri nas ustanovila nova podružnica ZZZD za stavbince in za uslužbence v zdravilišču. V topolšici ne dobivajo vsi v redu izplačila, tudi nimajo nobene kolektivne pogodbe na kar bi se lahko uslužbenci zanašali. Vse povsod se gibljejo delavci raznih strok samo mi smo spali. Tudi mi želimo, da se naš položaj zboljša, saj smo tudi državljani in hočemo biti ponosni na to. Vidimo, da le v slogi je moč. Zato od prvega do zadnjega vsi v organizacijo. Okrožni predsednik tov. Zajc Vekoslav iz Velenja nam je obrazložil pravilo organizacije ter kolektivno pogodbo za stavbinsko delavstvo. Vložena so bila tudi pravila na oblast in ko jih nam vrne odobrene, se bo vršil prvi občni zbor že v Topolščici ali v Slomškovem domu v Šoštanju, kar bomo še naknadno objavili članom.

ZZD v državnih ustanovah

Občni zbor v Novem Celju

V četrtek dne 12. I. 1939 smo imeli v prostorni gostilni Jelovšek naš redni občni zbor, katerega se je udeležil tudi naš narodni delavski poslanec tov. Rudolf Smersu. Stavljen je bil predlog, da se pošlje g. ministru dr. Kreku in g. banu dr. Natlačenu brzojavne pozdrave, kar je bilo sprejeto z viharim odobravanjem.

Tov. Smersu je v jedrnatem govoru razložil upravičenost ZZZD, njen pomen za sedanjost, ker je samo ona v stanju, da ščiti delavski stan, ga brani pred izmозgavanjem v okviru narodnosti in je poleg tega tudi edina slovenska organizacija, ki je v narodni skupnosti in sloni na katoliških načelih. Pokazal je, kakšen je položaj delavstva v drugih državah, čeprav se tam kakor n. pr. v Franciji že 150 let bori za svoje socialne pravice. Orisal je tudi pomen Jugorasa za neslovenske kraje naše države, med tem ko odgovarja potrebam slovenskega delavstva le organizacija, kakršna je ZZZD. Podal je tudi točno stanje ZZZD, ki ima že 70 podružnic poleg tega pa tudi slovenske viničarje in poljedelske delavce ter tudi svojo 1200 članov močno organizacijo Združenih nameščencev. Želel je, da bi organizacija rastle in dosegla mnogo uspeha.

Poslanec tov. Smersu je bil močno aplavdiran in je bil nato po poročilu starega odbora izvoljen nov podružnični odbor, ki je takoj prevzel svojo funkcijo in podal načrt za delo v bodočem letu.

Sedaj, ko je vsaka nejasnost minula in vemo, da je samo ZZZD nositeljica pravega in uspešnega slovenskega pokreta in se je kot taka tudi uveljavila, upamo na močno rast in lepe uspehe.

V Slovenjgradcu še ena organizacija ZZZD

V Slovenjgradcu še ena organizacija ZZZD Pri nas se skrbno pripravljamo za ustanovitev nove podružnice ZZZD. Tabor dne 21. avgusta 1938, ki se je vršil v Gradcu je predramil našo zaspano, nekaj pa tudi zaslepljeno delavstvo v Mislinjski dolini. V našem lepem mestu je tovarna za usnje, za kose, za merila in za kravate. Mnogo je tudi stavbnih delavcev, ki so bili prej organizirani pri nasprotni organizaciji. Sprevideli smo, da je edini izhod pri ZZZD za zboljšanje delavskih pravic, zato bomo na podlagi izkušenj, se tam združevali, kjer je zdrava podlaga, dober temelj v slovenski katoliški skupnosti ne pa v hujškariji. Naša bodočnost je tam, kjer se dela za mir in ljubezen med sosednjimi državami, ne pa tam kjer se hujska za vojno.

Velenjski rudarji

Rekdo kdaj se mi Velenjčani oglasimo toda ne spimo, delamo pridno v vinogradu Gospodovem, a manjka delavcev v tem vinogradu, da bi se lahko napravilo še več dobrega. Minule so volitve za narodno skupščino. Imeli smo polno Mačkovih hujškačev, hodili so kar po hišah vseh barv socialisti, nacionalisti, komunisti in slovenski Hrvatje. Grozilo se je na vseh koncih in krajih in kdor bo volil Mačka ta bo plačal pošteno, če opozicija zmaga.

Razmere v rudniku.

Vsak globoko uvideven človek se je zgražal nad tako ogabno gonjo. Koliko se je popravilo na rudniku Velenje. Nekdaj pri prejšnjem režimu se je delavce odpuščalo od dela, a še ti, ki so delali le po 9 do 12 dni v mesecu so se menjavali med seboj. Eni so hodili en teden, drugi naslednji teden. Bratovska skladišnica pa je bila na robu prepada. Danes se je našlo zdravilo sanacija, da je rudarsko zavarovanje rešeno, da ni bilo treba iti upokojencem miloščine prositi na občino. Vlada nam je dala zrelega dobrega direktorja. Obratuje se redno. Delavci se sprejemajo na delo polagoma in veliko jih še čaka na delo. Treba bo dobiti še mnogo naročil, da bodo prišli delavci, ki imajo že prošnje odobrene do kruha. Treba je, da prevzame čim prej banska uprava rudnik Velenje in Zabukovce, da se začne večati električna centrala, kajti šele potem bo dana prilika, da se zaposli več delavcev pri večji oddaji električnega toka, da se bo porabilo večje množine premoga. Pri pomnimo pa, da se nekateri gospodje zelo boje tega, a ne vsi, da bi prevzela rudnik banovina tudi en del države in oblasti, kajti ona se bo bolj brigala za naročila nego sarajevska direkcija. Treba je, da se delavstvo polnoštevilno zaposli, ker so uradniki radi delavcev tukaj, ne pa delavci radi uradnikov. Če delavcev ni, se tudi uradnikov ne potrebuje toliko. To-rej proč s tem strahom in treba je, da

prevzame banovina že kar prihodnji mesec, kar se seve še ne more zgoditi, ampak čimprej v tem letu! Tudi za kmeta se je mnogo napravilo; hranilnice obratujejo, kmečka zaščita je tu, meje so odprte za izvoz kmečkih pridelkov, Kmečko zbornico so dobili. itd.

Potem se pa še najdejo hujskači, ki drzno trdijo, da sedanja vlada ni ničesar napravila, da se nikjer nič ne pozna. To so zlobni ljudje in niso vredni, da jih sonce obsije.

Šoštanj

Vse povsodi se organizira delavstvo v ZZZD. Zadnji čas se je ustanovila blizu mesta Šoštanj nova postojanka v Topolščici, kjer z veseljem pristopajo v organizacijo. Mi pa spimo v tem lepem kraju v Šoštanju, seve, ker nam nič ne »fali« in imamo vsega zadosti, največ pa strahu do zadnjega zlomljenega štrajka, ki so ga zaskrivil neprevidni marksisti rdečkarji s svojim grdim nastopanjem napram podjetniku. S takim obnašanjem se pač nikamor ne pride. Prihaja čas in blizu je, da se bomo morali strniti v močne vrste na pravični poti združevanja, ker nas nihče ne bo branil, če si sami ne moremo pomagati. Smo brez zaslonbe in ker se ne zanesemo na nikogar več, smo danes kakor kaplja na veji vsak za sebe. Ničesar skupnega. Če se kliče koga na delavske sestanke, pride do vrat Slomškovega doma, a vanj si ne upa stopiti. Strašno je stopilo na možgane in živce nekaterim rdečkarjem, da ima raje, da se mu jih da na pleče 20, samo da ne sliši ime organizacija ali delavsko združevanje. Tovariši, spreglejmo, da smo bili zapeljani in, da smo še danes v zmoti, če kdo misli, da ga sreča čaka v marksizmu. Ni se nam treba bati nikogar, ako bomo korakali po preizkušeni poti slovenske katoliške skupnosti v medsebojni ljubezni, toda ne v razrednem boju, le v tej smeri moramo hoditi po nauku Kristusa, da vsak ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, le tistih je nebeško kraljestvo. Boji so za nami, mnogo smo prestali in ravno to naj nas pelje v boljšo bodočnost medsebojnega združevanja.

Ljubljana

Zopet imamo en dokaz, da prav v središču Slovenije vladajo po raznih delavnicah in obratih nečloveške razmere, ki so v sramoto beli Ljubljani in poštenemu slovenskemu narodu. Ena izmed zgornjavedenih delavnic je »Pilarna« F. v kateri je sicer samo par ljudi zaposlenih, med katerimi je eden Hrvat, ki se ne more preživljati med svojim narodom in na svoji zemlji. Hoče, da mu morajo biti vsi v delavnici zaposleni pokorni in slediti njegovim lažem. Psuje vsakogar in govori bogokletno, tako, da je poštenega Slovenca sram. Komur je še kaj za človeško čast, ne more več tega prenašati. To slišimo celo od samega šefa in od vajencev. Vse gre tako daleč, da se nadaljuje z dejanskimi napadi na onega, kateri se ne pokorava in jim ne sledi oz. ne sledi njihovi zaslepljenosti. Še hujske pa je sedaj po volitvah, ker je padel njihov načrt globoko v vodo. Domišljali so si, da bodo sedaj po volitvah spreminjali naše prosvetne domove v muzeje. Naše cerkve pa v kino. Dokaz je to: Nekega dne so dobili pristopnice za organiziranje v ZZZD, da bi si tako pomagali do boljšega in večjega kruha, ki sicer tako in tako ni velik za pomočnika. Njihova nezavednost pa jih je privedla do tega, da so se pritožili šefu in ga tako nagovorili, da bodo šli vsi delavci, ki so organizirani, iz službe. Pa kaj se je zgodilo? G. šef je vse te nezadovoljneže potolažil in jim rekel, da je to stvar vsakega posameznika, da se to njega ne tiče. Nezadovoljniji so morali z dolgim nosom na cesto ali pa na delo. Vsi so se oprijeli slednjega, kajti mislili so si: bolje je nekaj, kot pa nič.

Če človek nima v stiski pomoči, mora podleči. Ravno tako je bilo z nezavednimi delavci in to je priznal sam g. šef tudi dejansko tako, da je povišal plačo za 10% onemu, ki je zahteval, da se organizirajo in s tem sebi pomagajo. Vse skupaj pa je dokaz neorganiziranim delavcem, da je ZZZD res tista organizacija, ki pomaga vsakemu svojemu članu, pa če je še tako oddaljen in zapuščen. Onim propalcam pa povemo, če še to ne bo pomagalo — bomo prosili oblast, da temu napravi konec enkrat za vselej.

Sestanki in zborovanja

V NEDELJO, DNE 22. I. 1939.

PRESKA: občni zbor ob 1/211. uri dopoldne v Društvenem domu.

NAKLO: občni zbor ob 3. uri popoldne v stari šoli.

JESENICE: okrožni članski sestanek ob 1/210. dopoldne v Krekovem domu.

ŽREČE: članski sestanek ob 2. popoldne. V SREDO, DNE 25. I. 1939.

ŠKOFJA LOKA: članski sestanek ob 5. popoldne.

Naše protiboljševiške celice

POŽAR NA VASI.

V mojih mladih letih je v rojstni vasi nastal požar. Pozno v noč so ognjeni zublji uničili eno najlepših domačij. V mogočnih prgiščih kakor v ognjenih oblakih so bruhale iskre v milijonih pod sajasto nebo in padale zopet na zemljo. Vsa vas je bila takrat na nogah. Vse je tekalo in delalo, da požar za- tre, ogenj ustavi, nesrečo omeji, njeno širjenje pre- preči.

Šele proti jutru se je vas umirila in legla utru- jena k počitku. Težak spanec je legel na veke va- ščanov in skrb je še v sanjah strašila s strahoto požara.

POGORIŠČE STRAŽIJO.

Na pogorišču so očrneli zidovi strmeli v tiho noč. Izpod kupa razvalin je še vedno vstajal lahen dim. Ob njem pa je sedela straža. Ni stražila kupa razvalin. Prepozno je bilo za to. Stražila je vas, Če- prav utrujena, ni zatisnila oči. V črnem kupu iskra tli. Veter pride in jo razpiha, razvname iskrično življenje, zanese jo k sosedu. Vzplamti novo nesre- čo. Straža ve: Treba je vztrajati, da pogine zadnja iskra, da mine sleherna nevarnost. Šele ko so drugi vstali, je šla spat. Vas je bila rešena. Žalostno je pogorišče. Uničeni so sadovi desetletnega, morda stoletnega dela. Uničeno je blagostanje. Ruševina in pepel je po njem vse človeško prizadevanje.

POŽAR V SVETU.

Ko sem odrasel, sem z vami doživel drugačen požar. Ves svet je hotel zajeti, vse je hotel vpepe- liti. Kakor jedkovina in kakor strupeni plin se je zajedel v duše in razkrajal ter uničeval. Ob ugod- nem vetru je vzplamtel in rušil pod seboj domove,

srca in duše požar komunizma. Ognjeni zublji so s strahotnim prasketanjem metali požarne iskre preko sveta in napovedovali splošno upropačenje. Še naši domovini te iskre niso prizanesle. Mnogi so že mislili, da požara nihče ne prepreči. Pripravljali so se, da ob požaru s požigalci delijo plen in po- gorišče.

KOMUNIZEM — POGORIŠČE.

Varali so se. Komunizem danes ni požar, on je danes pogorišče. Na višku svoje moči se je zrušil sam vase. Njegov krvavi sijaj je ugasnil. Narodi ne- srečni tarnajo ob razvalinah, ki jih je med njimi ustvaril. Iz pogorišča se dvigajo le še sajasti oblaki.

ZZD POSTAVLJA STRAŽO.

ZZD pa organizira prav sedaj zoper njega na- črti napad. Prav sedaj poudarja v svojem glasilu smoteno delo zoper komunizem, prav sedaj plenarne seje določajo, naj se ustanove po skupinah in v cen- trali protiboljševiške celice (PBC), naj se zato spre- menijo in dopolnijo organizacijski poslovnik. ZZD po- stavlja stražo PBC. Ali ni sedaj na pogorišču boljševizma, ta nepotreben boj — boj zoper mrtvega leva. Sedaj bi bilo morda bolje iti spat in si nabrati novih moči za drugo graditeljsko delo, od katerega bi delavski stan nekaj imel.

ČEPRAV JO ČAKA DELA ČEZ GLAVO.

Ne! ZZD seveda v prvi vrsti druži in hoče dru- žiti vse slovensko delavstvo v enoten stan za varno obrambo njegovih pravic. V njenem programu je načrtan konec vsem razdiralcem naših delavskih vst, v njenem delu je zagotovljena njena absolutna zmaga. Noče več proti narodnemu duhu usmerjenih in medseboj razprtih razrednih sil delavskih frak-

cij, ampak hoče močan trdno povezan enoten delav- ski stan, ki bo svojo pravico pošteno uveljaviti ho- tel in mogel. To je naša temeljna naloga in z vese- ljem lahko ugotovimo, da so v našem slovenskem delavcu močno izrazita nagnenja in hotenja, ki nam dajo prav. Vse delavstvo bo v kratkem z nami in njegovi dosedanjim nesposobni generali bodo penzio- nirani brez penzije.

Dosti, ogromno truda nas torej čaka po strnje- nju teh sil pri delu za našo bodočo medsebojno po- vezanost, za trdnost, udarnost in izrabo v zmagi pridobljenih prilik. Vse sile bo treba napeti in vse sile bomo napeli, da bomo kos svoji nalogi. Vedeli smo z neporušno vero, da bomo zmagali, in danes enako vemo, ko bomo zmagali, bomo zmago znali izrabiti.

VZTRAJA ZOPER POKONČEVALCE DO KONCA

Pri vsem tem delu pa ne bomo pozabili, da je v naši vasi in v deželi boljševiško pogorišče. Pa bomo k njemu postavili stražo, da uniči vsak pojav živ- ljenja pod pepelom. Ko organizacija stvarno dela na rasti in moči stanu za njegovo svobodo in pra- vico, morajo naše protiboljševiške celice na vztraj- no delo zoper duha pokončevalca in ga pokončiti.

PBC NOSILKA NAŠIH TEMELJEV.

Kakor bi bil naš pokret površen, brezpomemben brez sigurnih temeljev, tako bi bila zmaga nad ko- munizmom nepopolna, če ga v temeljih pustimo ne- poraženega. Tu pravzaprav se šele zares srečuje na- ša borba s komunizmom, tu v temeljih, kjer se sre- čujeta božji in brezbožni red ali bolje Bog in satan.

Naše protiboljševiške celice zato niso namenje- ne na zunanost, na površje, ampak na globino, na- ravnost na življenjsko silo komunizma. Pri koreni- nah se morajo izpodrezavati, v jedru mu morajo strupeno klico uničiti. Tako postanejo prav te celice obenem osnovne celice našega gibanja, nosilke naših temeljev in poročstvo zdravja naše bodoče skupnosti.

Volitve obratnih zaupnikov

Pred volitvami obratnih zaupnikov smo. Važnost obratnih zaupnikov tako za delavstvo, kakor tudi za organizacijo, menda ni treba še posebej poudarjati. S pripravami za volitve je treba pričeti takoj. Kdor prej pride, prej melje, pravi pregovor in tudi mi, ako hočemo uspeti, moramo s pripravami pričeti takoj. Kaj je treba storiti? Najprej naj se skliče seja odbora podružnice in naj takoj ugotovi, kje in v katerih podjetjih je možno izpe- ljati volitve obratnih zaupnikov. Napravi naj se tudi že kar predlog, kateri delavci bi bili v teh podjetjih obratni zaupniki.

Nato naj se takoj skliče sestanek delavstva posameznih do- tičnih podjetij, v katerih nameravamo izvesti volitve in naj se tam dokončno sklene, kateri delavci bodo kandidirali na listi ZZD. Določiti se mora kandidate in namestnike ter za vsak slu- čaj tudi še par delavcev, ki se jih da na kandidatno listo, ako slučajno kateri od ostalih kandidatov odpade. Število obratnih zaupnikov v posameznih podjetjih se ravna po številu tam za- poslanih delavcev v sledečem razmerju:

- v podjetjih do 20 delavcev volijo vsi enega zaupnika,
- v podjetjih z od 21 do 50 del. volijo največ 3 zaupnike,
- v podjetjih z od 51 do 100 del. volijo največ 5 zaupn.,
- v podjetjih od 151 do 450 del. volijo največ 6 zaupnikov,
- v podjetjih z več kot 451 del. voli vsakih nadaljnjih 50 de- lavcev po enega zaupnika, toda skupaj ne sme biti nikoli več kot 16 zaupnikov.

V podjetjih, kjer so bile volitve že izvedene, morajo na- slednje volitve izvesti obratni zaupniki. V podjetjih pa, kjer še ni bilo volitev obratnih zaupnikov, se je treba, ako v podjetju obstojajo še kake druge organizacije, sporazumeti radi časa in načina volitev. Treba je tudi sestaviti volilni odbor, ki ga tvori toliko, po letih službe najstarejših delavcev podjetja, kolikor se voli obratnih zaupnikov. Tozadevne podatke mora dati na raz- polago podjetje. Vsem podružnicam, ki volilnega materiala še niso prejele, naj to takoj javijo centrali z navedbo podjetij, za katera material rabijo, in števila v njih zaposlenega delavstva.

PO ZEMELJSKI OBLI

V Jugoslaviji.

V Beogradu je zopet postalo živahnó. V ponedeljek se je prvič sestala novo izvoljena narodna skupščina, ki je izvolila verifikacijski odbor. Ta bo pregledal vsa izročena poslanska polnomočja. V narodni skupščini bo okoli tristo poslancev JRZ, Mačkovih 47, od JNS pa samo 4. Voditelj Slovencev dr. A. Ko- rošec pa je postal predsednik senata.

Dvajsetletnica dušnega pastirstva.

G. župnik Anton Kastelic praznuje te dni dvajsetletnico svojega dušnega pastirstva na Jesenicah. Gospodu župniku, ki je bil vedno velik prijatelj in dobrotnik delavstva ter si tudi za pokret slovenskega katoliškega delavstva pridobil v tem važnem industrijskem središču velikih zaslug, k temu častnemu jubileju iskreno čestitamo in želimo, da bi ostal še mnoga leta med nami. Jeseniški kovinarji.

V Španiji

Nacionalistična armada uspešno nadaljuje svojo ofenzivo na katalonskem bojišču ter se čete generala Franca vedno bolj približujejo Barceloni. Med rdečimi vlada zaradi tega velika zbranost. Z padcem Katalonije bodo rdeči namreč odrezani od Francije in s tem bo zapečaten tudi usoda valencijske vlade.

Italija

Velik dogodek pomeni obisk angleških državnikov v Rimu, kjer so se vršila pomembna posvetovanja, ki so se sukala okoli italijanske francoskega spora. Italijanski zunanji minister pa je prišel na obisk v Jugoslavijo. Izgleda, da so Italijani pri- pravljene dati Jugoslaviji v Trstu prosto luko.

Madžarska

Priključitev Madžarske k trozvezi proti kominterni pomeni važen dogodek, ker je s tem Madžarska dejansko pristopila k zvezi med Italijo, Nemčijo in Japonsko.

DELAVNEM SVETU

močne in po ceni

79

4767-68802

Čevlji za delavca in kmeta iz močne mast- ne kravine z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Primerni so za štrpaci, ker nji- hova široka oblika omogoča lakho in u- dobno hojo.

Prej 129
Sedaj 99

90907-699

Prodajamo jih po znižani ceni za Din 99.— Močni gumijasti škornji z neraztrgljivimi podplati in z močno sukneno saro. Zelez- ničarjem, gozdarjem, nočnim čuvajem in vsem ostalim, ki so primorani delati v snegu in blatu bo toplo edinó v teh škornjih.

129

4767-67711

Udobne bakanče, široke oblike primerne za vsak štrpaci. Izdelane so iz mastne kra- vine in imajo močan gumijast podplat. Stanejo Din 129.—

Blata

Zveza združenih delavcev v službi miru

ZIDOVSTVO IN KAPITAL HUJSKATA NA VOJNO!

Ni se še posušila kri od svetovne vojne, niso še dostojno pokopane kosti padlih borcev, niso še obri-sane solze vdov, mater in sirot, še hodijo med nami invalidi, slepi, brez noge, brez roke, s spačenimi, braz-gotinastimi obrazi, pa sta zopet dvignila glave židov-stvo in kapital in hujskala na novo vojno, na novo morijo, na novo sovraštvo.

PLAČANCI PLOSKAJO!

Prvi so bili komunisti, ki so pričeli ploskati tej novi vojni, za njimi so prišli vseh vrst nacionalisti. Komunisti in kapitalisti v objemu! Komunizem je poslal tisoče, plačane z judeževimi groši, z delavsko krvjo prepojenim denarjem, po svetu, da oznanjajo zlagano osrečujočo revolucijo, da hujskajo delavske množice na novo morijo. Tisoči zaslepljenec je plo-skalo tem krvavim agentom, milijoni delavcev pa je trepetalo pred novim trpljenjem, pred novim preli-vanjem krvi. Prvi in največji provokaterji nove sve-tovne vojne so bili komunisti, tega ne smemo nikdar pozabiti. Z njimi so vstric korakali nacionalisti pod lažnjivo krinko človečanstva, ko so sami delali in de-lajo največjo krivico človeškemu dostojanstvu.

TUDI PRI NAS

so se znašle vse grupe in vseh smeri ljudje, ki so odpadli in se izneverili slovenstvu in katoličanstvu, in v objemu hujskali na vojno. Najhujši so bili pri-staši ljudske fronte z vsemi priveski. Izdali so ile-galne letake, hujskali so po pivnicah, po časopisju, po ulicah in skrivnih rovih po svojih trojkah. Huj-skali so na vojno, kričali o nezvestobi, o izdajstvu, govorili o slovanstvu, ogenj in žveplo so metali na vodilne moze. Kri so klicali nase in na vse svoje, brezvestneži, neračunajoč, da morejo tudi sami uto-niti v tej krvi.

IZDAJALCI!

In ravno komunistična Rusija, ki je preje naj-bolj hujskala na vojsko, je prva izdala brate po krvi in snedla dano besedo. In vsa ljudska fronta od fran-coske do naše je klečala pred temi komunističnimi izdajalci, izdajstvo pa je očitala drugim. Besnela je proti naši vladi, klevetala našo državo, ki je edina v teh težkih časih znala prebroditi krizo brez škode in zapletljajev.

DELAVSTVO JE ZA MIR!

Kdo ima večjo škodo v vojni, kakor delavec? Kdo bi bolj krvavel kot delavske mase! Kdo bolj zdi-hoval kot delavske matere? Kdo bi bolj stradal kot delavski otroci? Nihče! In zato je delavstvo za mir tako iskreno in tako z dušo, kakor noben stan ne. Mir je za delavstvo življenje, vojna je smrt! Vojna je prav za delavstvo umiranje na bojnih poljanah in doma.

ZAHVALJUJEMO SE REŠITELJEM MIRU.

In prav zato, ker vemo, da je vojna ravno za de-lavstvo največje prokletstvo, največje zlo, naravnost uničenje, prav zato se ZZD javno zahvaljuje rešite-ljem miru. Zahvaljuje se pa prav posebno vsem onim voditeljem naše države in posebno še našega sloven-skega naroda, ki so naš stan, ki so naš narod, ki so našo državo obvarovali pred največjo nesrečo — vojno. Zahvaljujemo se pa tudi našim zavednim de-lavcem, ki so ohranili mirno kri, ki niso nasedli huj-skačem komunizma, ki so odklonili ljudsko-frontaško demagogijo in tako reševali mir.

BOJ, NEIZPROSEN BOJ VOJNIM HUJSKAČEM!

Kakor iskreno in po prevdarku izrekamo zahvalo vsem rešiteljem miru, prav tako iskreno in resno ter po prevdarku napovedujemo boj, neizprosen boj vsem vojnim hujskačem. Boj komunizmu delavske krvi žejnemu, boj njegovim pajdašem, boj ljudskim fron-tašem! Kri so hoteli lizati kot hijene, v grob so hoteli metati naše moze in fante, izstradati so hoteli naše matere in naše otroke. Zato boj njim, neizprosen boj! Združimo se z našim narodom, združimo se z našim voditeljem v skupno narodovo srečo, v srečo vsega človečanstva.

PO VSEH TEH BRIDKIH SKUŠNJAH VESELI VZKLIKAMO:

Živeli rešitelji miru! Živel naš veren narod! Ži-vela delavska vzajemnost, preizkušena v urah, ko je trepetal ves narod! Živel naš narodni vodja! Živel mir med narodi na zemlji!

ZVEZA ZDRUŽENIH DELAVCEV V LJUBLJANI.

Časopis za svetovno in domačo mladino

BELEŽEVANJE ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.

ČASOPIS ZA MLADINO

Časopis za svetovno in domačo mladino, ki izhaja vsak mesec, vsebuje zanimive in poučne članke, ki jih pišejo mladi ljudje iz vsega sveta. V njem lahko najdete tudi zanimive fotografije in risbe, ki jih pošljete nam. Če želite, da vaš članek ali slika pride v časopis, pošljite to na našo redakcijo.